

Ügyiratszám: NAIH-3017-2/2022.
Előzmény: NAIH-3333/2021.

**A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
jelentése
a Mályinkai Közös Önkormányzati Hivatal információszabadsággal kapcsolatos
jogsértései tárgyában**

Több állampolgári panasz érkezett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság), melyek szerint a Mályinkai Közös Önkormányzati Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a KiMitTud adatigénylő portálon hozzá benyújtott közérdekű adatigénylésekre nem vagy nem megfelelően válaszolt, illetve az adatok megismerését elutasította.

Az ügyekben a Hatóság az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, és az Infotv. 54. § (1) bekezdésének c) pontja, valamint (2) bekezdése alapján a tényállás tisztázása érdekében megkereste a Hivatalt, illetve a jogsértés megszüntetése érdekében a megfelelő adatkezelői tevékenységek elvégzésére szólította fel. A Hivatal a hivatali kapu útján küldött megkereséseket, illetve felszólításokat letöltötte, kézhez vette, azonban azokra választ a Hatóságnak nem küldött.

I. Alapelvek

Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Ezen alapvető jog gyakorlásának egyik eszköze a közérdekű adat megismerése iránti igény benyújtásának lehetősége, míg a másik, proaktív formája a bárki számára személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen biztosított elektronikus közzététel.

Az információszabadság elsődleges rendeltetése az állam átláthatóságának biztosítása. Az Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) a 32/1992. (V. 29.) AB határozata értelmében ezen alapjog „*lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését*”. A közhatalmi döntéshozatalra gyakorolt ellenőrzés ugyanis csak akkor lehet sikeres és hatékony, amennyiben az állampolgárok megismerhetik a szükséges információkat.

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog másrészt gyakran előkérdése és kiindulópontja egy másik alapjog, a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának [34/1994. (VI. 24.) AB határozat]. A közéletben való részvétel, vagyis a közügyekkel, az állami és önkormányzati szervek működésével, illetve hatékonyságával kapcsolatos vélemény kialakítása és kinyilvánítása ugyanis elképzelhetetlen lenne akkor, ha az érintett szervek eltitkolhatnák, vagy a saját belátásuk szerint tehetnék hozzáférhetővé a közérdekű adatokat. „*A nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája*”.

Az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat „*az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy*

ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat”.

Az Infotv. 3. § 6. pontja határozza meg a közérdekből nyilvános adat fogalmát. Eszerint közérdekből nyilvános adat *„a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli”.*

Az Infotv. 28. § (1) bekezdése értelmében közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be. A közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény tudomására jutását követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget. [Infotv. 29. § (1) bekezdés]

Az Infotv. 29. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Azonban, amennyiben a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni [Infotv. 30. § (1) bekezdés].

Az Infotv. 29. § (2) bekezdése alapján, ha az adatigénylés *jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra* vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, a 15 napos teljesítési határidő egy alkalommal további 15 nappal meghosszabbítható. Erről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

A közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerhetőségét csak az Infotv. 27. §-ában foglalt rendelkezések alapján, az ott meghatározott feltételek fennállása okán lehet korlátozni.

II. A jelentéssel érintett ügyek és azok összefoglalása

NAIH-2805/2021.

A Hivatal részben teljesítette a Bánhorváti Község Önkormányzat képviselői és a társadalmi megbízatású alpolgármester 2020. évi vagyonyilatkozatainak megismerésére irányuló közérdekű adatigénylés teljesítését, miután az önkormányzat hivatalos weboldalán nyilvánosságra hozta – a társadalmi megbízatású alpolgármester vagyonyilatkozatán kívül – a megismerni kívánt adatokat.

E tekintetben a Hatóság felhívta a Hivatal figyelmét vagyonyilatkozatok közzététele vonatkozásában arra, hogy az Infotv. 1. számú melléklete (általános közzétételi lista) jelenleg nem rendelkezik az önkormányzati képviselők vagyonyilatkozatának kötelező közzétételéről. Ugyanakkor semmilyen rendelkezés nem tiltja, hogy a helyi önkormányzatok egyedi közzétételi listában rendeljék el a vagyonyilatkozatok közzétételét. Tekintve, hogy az internetes közzététel a választópolgárok információs jogának egyszerűbb érvényesíthetőségét szolgálja, és összhangban van a törvényalkotói szándékkal is, a nyilvánosságra hozatal ilyen módja a helyi önkormányzatok számára megengedett, de kizárólag csak abban az esetben élhetnek ezzel a lehetőséggel, ha ennek érdekében – az érintettek (a képviselőtestület tagjai) aktív közreműködésével – egyedi közzétételi listát alkotnak. Az egyedi közzétételi lista megállapítása és módosítása – a Hatóság véleményének kikérésével – az Infotv. 37. § (5) bekezdése szerint a testületi szerv (a veszélyhelyzet ideje alatt a testület feladat- és hatáskörében eljáró polgármester) hatáskörébe tartozik. A Hatóság a nyilvánosságra hozott vagyonyilatkozatok között három esetben megállapította, hogy azok oly módon kerültek közzétételre, melyekből megállapítható a közeli hozzátartozó [házastárs és gyermek(ek)] védett személyes adata. Ezért a Hatóság felszólította az Önkormányzat jegyzőjét arra, hogy a Hatóság felszólításában kifejtett álláspontjának megfelelően

- a vagyonyilatkozatok közzététele vonatkozásában pótolja az Infotv. 37. § (3) bekezdése szerinti egyedi közzétételi lista elkészítésével kapcsolatos mulasztást. Ennek keretében a döntés meghozatalához – a képviselő-testület feladat- és hatáskörében eljáró polgármester részére – készítsen előterjesztést, valamint az egyedi lista létrehozásával kapcsolatban kérje ki a Hatóság véleményét, határozza meg az abban közzéteendő közérdekből nyilvános adatok kategóriáit, valamint az adatkategóriákhoz kapcsolódó adatkezelési időtartamot;
- a honlapon jelenleg is bárki számára elérhető azon vagyonyilatkozatok megismerhetőségét szüntesse meg, amelyekben védett személyes adatok találhatóak, és a nyilvánosságra hozatal kérdését a jövőben a jogszabályi rendelkezéseknek, illetve az adatelv-iratelv jogelvnek megfelelően kezelje;
- a közérdekű adatigénylések teljesítésével kapcsolatban kialakult gyakorlatát alakítsa át a következők szerint: figyelemmel a közérdekből nyilvános személyes adatok nyilvánossági szabályaira a jövőben a képviselői vagyonyilatkozatok megismerésére irányuló adatigényléseket az adatigénylő által megjelölt közvetlen e-mail címre történő megküldéssel teljesítsék, és hívják fel az adatigénylő figyelmét a közérdekből nyilvános adatok célhoz kötött terjeszthetőségére, valamint
- a megtett intézkedéseiről haladéktalanul tájékoztassa a Hatóságot.

A felszólítást követően a Hivatal vezetője intézkedett a Hatóság által kifogásolt képviselői vagyonyilatkozatok elérhetetlenné tételéről, és nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy a közérdekű adatigénylések teljesítésének gyakorlatát átalakítva a jövőben a képviselői vagyonyilatkozatok megismerésére irányuló adatigényléseket az adatigénylő közvetlen e-mail címére teljesíti, és egyúttal felhívja az adatigénylő figyelmét a közérdekből nyilvános adatok célhoz kötött terjeszthetőségére. Az egyedi közzétételi lista megalkotása lehetőségével – a Hatóság segítségnyújtása ellenére – , munkaerő-kapacitás hiányában nem élt a Hivatal.

A Hatóság felhívta a Hivatal vezetője figyelmét arra, hogy a Hatóság akkor szüntetheti meg a vizsgálatát, ha nincs olyan körülmény, amely a további eljárást indokolná, ezért a Hivatal jövőbeli gyakorlatára vonatkozó nyilatkozat nem nyújt megfelelő alapot a vizsgálati eljárást megszüntetésére. A Hivataltól a Hatóság észrevételére válasz nem érkezett, és a KiMitTud rendszerben sem található további, írásbeli kommunikáció az adatigénylő és a Hivatal között.

NAIH-1147/2021.

A Mályinkai Közös Önkormányzati Hivatal Bánhorváti Kirendeltségéhez (a továbbiakban: Hivatal) a KiMitTud adatigénylő portálon keresztül érkezett közérdekű adatigénylés, melyben a bánhorváti szociális konyha élelmezés-vezető munkaköri leírását, valamint a bánhorváti szociális konyha üzemeltetése során gyakorolt jogköreit kívánta megismerni a panaszos.

A Hatóság vizsgálta az adatigénylés elutasításának jogszerűségét, mely körében felszólította a Hivatal jegyzőjét arra, hogy a Hatóság kifejtett álláspontjának megfelelően – a Hivatal válaszában hívja fel adatigénylő figyelmét a közérdekből nyilvános személyes adatok terjesztése során a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartására – teljesítse a bejelentő közérdekű adatigénylését, és a megtett intézkedéséről haladéktalanul tájékoztassa a Hatóságot. A felszólítás átvételét (hivatali kapuról való letöltését) követően a Hivatal nem küldte meg válaszát.

NAIH-1140/2021.

A Mályinkai Közös Önkormányzati Hivatal Bánhorváti Kirendeltsége (a továbbiakban: Hivatal) a KiMitTud adatigénylő portálon keresztül benyújtott, Bánhorváti Önkormányzat képviselő-testületének 83/2020. (X.28.) határozata, valamint az ülésről készült jegyzőkönyv megismerésére irányuló közérdekű adatigénylést utasított el.

Az ügyben a Hatóság felszólította a Hivatal jegyzőjét arra, hogy a felszólításban kifejtett álláspontnak megfelelően tekintse át a megismerni kívánt 2020. október 28-i zárt ülésről készült jegyzőkönyvet, és abban tegye felismerhetetlenné a harmadik személy (így a bejelentő) által meg

nem ismerhető védett adatokat. Végül a jegyzőkönyv anonimizált változatának megküldésével teljesítse a bejelentő közérdekű adatigénylését, és a megtett intézkedéséről haladéktalanul tájékoztassa a Hatóságot.

A felszólítás átvételét (hivatali kapuról való letöltését) követően a Hivatal nem küldte meg válaszát.

NAIH-3333/2021.

A benyújtott panasz a Mályinkai Közös Önkormányzati Hivatal Bánhorváti Kirendeltsége (a továbbiakban: Hivatal) jogsértő magatartását sérelmezte, amiért a panaszos KiMitTud-on keresztül benyújtott közérdekű adatigényléseit nem teljesítette. A Hatóság több megkereséssel fordult a Hivatalhoz sikertelenül. A Hatóság információkéréseire nem reagált a Hivatal.

III. Záró rész

Fentiekre tekintettel – figyelemmel arra, hogy a Hivatal nem működött együtt a Hatósággal, mely tevékenysége akadályozta a vizsgálat elvégzését, a megvalósított jogsértés orvoslását – a Hatóság a megjelölt ügyekben az Infotv. 59. § (1) bekezdése alapján jelentést bocsát ki.

A Hatóság jelentése az Infotv. 59. § (3) bekezdés alapján nyilvános, ezért azt a Hatóság a honlapján is bárki számára elérhetővé teszi. Az Infotv. 59. § (5) bekezdése értelmében a Hatóság jelentése bíróság vagy más hatóság előtt nem támadható meg.

Bízom abban, hogy a fenti jelentés alkalmas lesz az információszabadsághoz fűződő joggal összefüggő jogsérelem orvoslására és a jövőbeni hasonló jogsértések elkerülésére.

Budapest, 2022. február 10.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár